

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

~~За включване на~~ допълнителни въпроси в предмета на
Тълкувателно дело № 1/2014 г. на ОСТК на ВКС

Уважаема госпожо Председател на Търговска колегия на ВКС,

При преглед на практиката на Търговска колегия установихме наличието на противоречие по няколко въпроса, касаещи застрахователните правоотношения, поради което считаме за целесъобразно включването им в предстоящото тълкувателно решение.

I. По приложението на чл. 202, ал. 2 КЗ:

Противоречие съществува по въпроса: **„За възможността на застрахователя да упражни правото си по чл. 202, ал. 2, изр. 2 КЗ за прекратяване на застрахователния договор поради неплащане на разсрочена вноска от застрахователната премия”.**

В решение № 83 от 05.07.20010 г. по т. д. № 808/2009 г. на ВКС, II т. о. е даден отговор на въпроса, „свързан с възможността застрахователят да упражни правото си за прекратяване на договора по чл. 202, ал. 1, изр. 2 от Кодекса за застраховането *при неплащане само на част* от разсрочена вноска от застрахователната премия”, като е прието, че „законодателят е предвидил фингирано връчване на писмено предупреждение само в случаите, когато е налице пълно неизпълнение на задължението на застрахованото лице, но не и в случаите при неплащане само на част от разсрочена вноска на застрахователната премия”.

В решение № 147 от 07.12.20012 г. по т. д. № 850/2011 г. на ВКС, I т. о. като релевантен за спора е счетен въпросът: „относно възможността на застрахователя да прекрати договора за застраховка „Гражданска отговорност” поради неизпълнение на задължението за плащане на една от разсрочените вноски от застрахователната премия, без да изпрати уведомление до застрахования”. Съдебният състав е преценил, че въззивното решение, в което е прието автоматично прекратяване на застрахователния договор поради неплащане на една (втората) разсрочена вноска от застрахователната премия, противоречи на решение № 83 от 05.07.20010 г. по т. д. № 808/2009 г. на ВКС, II т. о. Доколкото, обаче, въпросите по двете решения на ВКС са **различни** - в решение № 83 въпросът е свързан с неплащане на част от разсрочената вноска, а в решение № 147 – с неплащане на цяла разсрочена вноска, с препращането към решение № 83/2010 г. всъщност се е достигнало до противоречие по въпроса дали фингираното връчване може да бъде приложено при неплащане на една

цяла разсрочена вноска, тъй като в мотивите на решение № 83 е посочено изрично, че застрахователят има право да упражни извънсъдебно посочените потестативни права при пълното неплащане на разсрочена вноска, а в решение 147/2012 г. – че няма такова право.

II. По приложението на чл. 51, ал. 2 ЗЗД:

Противоречие съществува по въпроса: „Налице ли е съпричиняване на вредата в хипотезата, когато пострадалото лице е пътувало в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол”:

В решение № 98 от 08.07.2010 по т. д. № 942/2009г. на I т. о. е прието, че поемането на риска, при който увреденото лице евентуално е било в състояние да предположи или да допусне да бъде увредено от делинквента поради употребата му на алкохол, **представлява особен случай на съпричиняване.**

Обратното е прието в решение № 59 от 10.06.2011 г. по т. д. № 286/2010 г. на I т. о. С него е отменено като неправилно обжалваното въззивно решение, с което е прието съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия поради това, че качвайки се в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол, пострадалият пътник е могъл и е бил длъжен да допусне вероятността от настъпване на нежелан пътен инцидент. Съставът на ВКС е счел, че необосновано е приложена разпоредбата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, тъй като не е било доказано, пострадалият със свои действия да е станал причина за настъпване на вредите, които се претендират; приносът на друго лице – в случая на управлявалия автомобила за настъпване на ПТП, винаги е личен и не може да обуслови автоматично принос и на пътуващите в същия автомобил; след като не е било дори индицирано действие на загиналия в пътнотранспортното произшествие наследодател на ищцата по иска, то и не е налице съпричиняване на резултата от него. Касационното обжалване е допуснато на основание чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК, обосновано с противоречие с решение № 45 от 15.04.2009 г. по т. д. № 525/208 г. на ВКС, II т. о. Такова противоречие обаче между обжалваното въззивно решение и решение № 45/2009 г. не съществува, тъй като в решение № 45/2009 г. изобщо не се касае до съпричиняване, изразяващо се в качване в автомобил, управляван от водач, употребил алкохол, а е твърдяно съпричиняване единствено поради факта, че пострадалият е бил пътник в автомобила и виновен за произшествието е водачът на този автомобил, т. е. съпричиняването на вредата е обосновавано с виновното поведение на водача на автомобила, причинил ПТП. По този начин, приетото в решение № 59 от 10.06.2011 г. по т. д. № 286/2010 г. на I т. о. се явява в противоречие с решение № 98 от 08.07.2010 по т. д. № 942/2009г. на I т. о., защото с него всъщност се отрича принципно възможността да е налице съпричиняване в хипотезата, когато пострадалият е пътувал в автомобил, управляван от пиян водач, със съображения за липса на личен принос на увреденото лице.

III. По приложението на чл.257 КЗ във вр. с чл.226, ал.1 КЗ :

Противоречие съществува по въпроса дали собственикът на превозно средство, сключил задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, е трето лице по смисъла на чл.257, ал.3 КЗ и дали е легитимиран да предяви иск по чл.226, ал.1 КЗ срещу застрахователя по същата застраховка за вреди, които са му причинени при управление на собственото му превозно средство от друго лице.

С определение № 27 от 20.01.2015 г. по т. д. № 602/2014 г. на ВКС, II т. о., е допуснато касационно обжалване на основание чл.280, ал.1, т.2 ГПК на решение по в. т. д. № 520/2013 г. на Варненски апелативен съд поради констатирано наличието на противоречива практика на съдилищата при разрешаване на посочения правен въпрос.

Противоречивата практика е формирана, след като с определение № 962/28.12.2012 г. по т. д. № 363/2012 г. на ВКС, II т. о., и с определение № 161/22.02.2013 г. по т. д. № 896/2012 г. на ВКС, I т. о., не е допуснато касационно обжалване съответно на решение по гр. д. № 1720/2011 г. на Софийски апелативен съд и на решение по гр. д. № 985/2012 г. на Софийски апелативен съд и решенията са влезли в сила. В цитираните решения, а съответно и в мотивите към двете определения по чл.288 ГПК, са дадени противоположни разрешения на разглеждания въпрос : В първия случай е прието, че и при действието на чл.257 КЗ, в качеството му на страна по договора за задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, собственикът на превозното средство, по отношение на което е сключена застраховката, не е трето за застрахователното правоотношение лице по смисъла на чл.257, ал.3 КЗ и с оглед на това не е легитимиран да води иск по чл.226, ал.1 КЗ срещу застрахователя - насрещна страна по договора, за вреди, които са му причинени при управление на превозното средство от друго лице. Във втория случай е прието, че разпоредбата на чл.257, ал.3 КЗ изключва от кръга на третите лица само лицето, причинило вредите, поради което собственикът на превозното средство /респ. неговите наследници/, сключил задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите, също е трето за застрахователното правоотношение лице и е легитимиран да претендира обезщетение чрез иск по чл.226, ал.1 КЗ срещу застрахователя по застраховката за вреди, които са му причинени при управление на превозното средство от друго лице.

Съдия: Бонка Йонкова

Съдия: Камелия Ефремова